છાંદોગ્ય ઉપનિષદનાં શૈક્ષણિક વિચારો

ડો. વિરલ ભરતભાઈ જાદવ

હીર પબ્લિકેશન
અમદાવાદ

૨૨૧

હીર પબ્લિકેશન
ડી/૬, આકાશ ૨, અમદાવાદ વન મોલની પાછળ, વસ્તાપુર, અમદાવાદ.
ISBN NO. : 978-93-5279-272-6 I EDITION : FIRST I ₹ 120/-

છાંદોગ્ય ઉપનિષદનાં
શૈક્ષણિક વિચારો

ડૉ. વિરલ ભરતભાઈ જાદવ
(B.Sc., LL.B., M.A., Ph.D.)

હીર પબ્લિકેશન
અમદાવાદ

230

EDITION : FIRST

ISBN NO. : 978-93-5279-272-6

YEAR : 2016-17

Copyright @ Authors

₹ : 120/-

All Rights Reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form, or by any means-electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise-without the price permission of the publisher.

The views and opinions expressed in the book are the authors' own. They are solely responsible for the facts and authenticity of the sources used in this work. The publisher in no way is liable for the same.

Cover and Layout Design by Printvally

Published by : Hiir Publication

Printed by : Printvalley
12, University plaza,
Vijay Cross Road, Ahmedabad-09.
Email : printvalleyprint@gmail.com
(M) : 99250 24091

પ્રાસ્તાવિક

પ્રાચીન ભારતીય વૈદિક સાહિત્ય એવા ઉપનિષદોનું મહત્વ પ્રાચીન ભારતના સમયથીજ સ્વીકારાયેલું છે. આજે મળી આવતા ઉપનિષદોની સંખ્યા ૨૫૦થી વધુ છે. પરંતુ મુખ્ય ઉપનિષદો ૧૦ છે. છાંદોગ્ય ઉપનિષદ આ પૈકીનું એક છે. તેનો આર્વિભાવ સમય લગભગ ઈ.સ. પૂર્વે ૮૦૦ની આસપાસનો મનાય છે.

છાંદોગ્ય ઉપનિષદમાં બ્રહ્મમીમાંસા, આત્મમીમાંસા, જગત અને માયા, પરલોક અને મોક્ષ, ધર્મમીમાંસા, સમાજ મીમાંસા જેવા તત્ત્વો વિશે સંવાદ શૈલીમાં રજૂઆત કરાયેલી છે.

પ્રસ્તુત પુસ્તકમાં છાંદોગ્ય ઉપનિષદમાંથી નિષ્પન્ન થતાં નિતી વિષયક મૂલ્યો, શિક્ષણના હેતુઓ, શિક્ષણની પદ્ધતિઓ, શિક્ષણનું વિષયવસ્તુ, ગુરૂ તથા શિષ્યનાં લક્ષણો, ગુરુ તથા શિષ્ય વચ્ચેનો સંબંધ તથા શિક્ષણની પ્રણાલી વિશેના વિચારો તારવવામાં આવ્યા છે.

છાંદોગ્ય ઉપનિષદમાંથી નિષ્પન્ન થતાં આ શૈક્ષણિક વિચારો વર્તમાન સમયમાં પણ એટલાંજ પ્રસ્તુત છે. તેમજ શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ તથા નિતી નિર્ધારકો માટે માર્ગદર્શનરૂપ છે.

આશા છે કે આ પુસ્તક સૌને ઉપયોગી નીવડશે.

આ પુસ્તક લખવા માટે મને માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા પૂરી પાડવા બદલ હું. ડૉ. સતીષપ્રકાશ શુકલ, ડૉ. અમૃતભાઈ ભરવાડ, ડૉ. એ. ડી. શાહ સર તથા ડૉ. સુનંદાબેન શાસ્ત્રીનો હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરું છું.

- ડૉ. વિરલ ભરતભાઈ જાદવ